

Projekti nro 6

Sustainable Development Goals - Oikeudenmukainen siirtymä

Markku Granander (Metsäkeskus), Riina-Riikka Heikka (UM),
Timo Laukkanen (Verohallinto) ja Minna Polvinen (OKM)

Projektin tavoitteet

Oikeudenmukaisen siirtymän edistäminen poikkihallinnollisesti valtionhallinnossa

1. Kestävän kehityksen tavoitteiden konkreettinen edistäminen ministeriöiden hallinnonalojen toiminnassa tulosohjauksen keinoin
 - Kaikki hallinnonalat kattava kriteeristö
 - Kestävän kehityksen periaatteiden integrointi osaksi ministeriöiden hallinnonalojen kaikkea suunnittelua sekä niiden toteutuksen seuranta
2. Oikeudenmukaisen siirtymän toimikuntamallin tutkiminen ja ehdotus Suomeen sopivasta mallista
 - Skotlannin Just Transition Commission benchmarking-kohteena
 - Kuinka alueellisuus ja alueiden erilaisuus on huomioitu

Just Transition Commission

- Just Transition Commission perustettiin Skotlannin ministerien toimesta antamaan neuvoja siihen, miten reilun siirtymän periaatteita voidaan soveltaa ilmastonmuutostoiimiin Skotlannissa
- Komissio koostuu tutkijoista sekä teollisuuden, työmarkkinajärjestöjen, kansalaisjärjestöjen ja nuorison edustajista
- Komissio on määritellyt reilun siirtymän ILO:n reilun siirtymän periaatteiden pohjalta
- Komission tehtävänä on valmistella käytännöllisiä suosituksia, joilla maksimoidaan taloudelliset ja sosiaaliset mahdollisuudet, joita siirtyminen hiilineutraaliin talouteen tarjoaa, ja tuetaan niiden riskien ymmärtämistä ja hallitsemista, jotka voivat seurata liittyen alueelliseen yhtenäisyyteen, tasa-arvoisuuteen, köyhyyteen sekä kestäviin ja inklusiivisiin työmarkkinoihin
- Komission väliraportti on julkaistu helmikuussa 2020 ja loppuraportti valmistuu tammikuussa 2021

Voisiko Suomi askeltaa enemmän muutospolkujen teillä?

Ehdotamme että Suomessa laadittaisiin yhteisesti sektorikohtaisia muutossuunnitelmia reilun siirtymän pohtimiseksi.

Nämä avaisivat näkymiä muutosten mahdollisuuksiin ja haasteisiin.

Peräänkuulutamme visionäärisyyttä, rohkeutta, strategisuutta ja koherenssia näihin keskusteluihin.

Hyötyisikö kansallinen keskustelu reilusta siirtymästä entistä vahvemmassa alueellisesta tulokulmasta?

Ehdotamme että kestävän kehityksen ja reilun siirtymän keskusteluihin palautettaisiin entistä kiinteämmin alueellinen tulokulma.

Muutossuunnitelmat tarvitaan kullekin sektorille ja niiden on otettava vahvasti huomioon myös alueellinen ulottuvuus, sillä siirtymä hiilineutraaliin yhteiskuntaan vaikuttaa eri yhteiskunnan osiin ja eri alueisiin eri tavalla ja eri aikaan.

Tunnistetaanko riittävästi sosiaalisia mahdollisuuksia ja haasteita osana keskustelua reilusta siirtymästä?

Muutossuunnitelmat edellyttävät myös avointa keskustelua sosiaalisista ulottuvuuksista, niin haasteista kuin mahdollisuuksista.

Peräänkuulutamme tämän tulokulman esillä pitämistä ja tähän paneutumista, osana laajempaa dialogia. Ekososiaalinen jälleenrakentaminen korostuu entistä enemmän nyt pandemian jälkeen.

Voisiko Suomi hyötyä Skotlannin mallin mukaisesta operatiivisuudesta ja monialaisesta osallisuudesta?

Olemassa oleviin rakenteisiin lisäarvoa toisi Skotlannin mallin mukainen konkreettisuus, aito laajapohjaisuus ja keskustelujen linkitys päätöksentekoon sekä budjettivalmisteluun.

Suomi hyötyisi päätösehdotuksia tuottavasta yhteistoimintamallista, joka toisi muutosvoimaa – ei vain pyöreän pöydän keskusteluja vaan toteutettavien ehdotusten esittämistä.

Vahvempi konkretia keskustelussa reilusta siirtymästä olisi tarpeen.

Mikä ratkaisu toisi lisäarvoa Suomeen?

Ehdotamme että Suomi harkitsisi reilun siirtymän keskusteluihin Skotlannin mallin inspiroimana erillistä ”komissiota”. Lisäksi peräänkuulutamme muutos- ja murrosagenttien identifioimista osaksi prosessia.

Kestävän kehityksen sitoumusten lisäksi ehdotamme että valtionhallinnossa toteutettaisiin organisaatioissa yhteisesti valmisteltuja käytännönläheisiä dialogeja.